

ULOGA STEČAJNOG SUDA U POSTUPKU REORGANIZACIJE

REZIME: Stečajni postupak je sudski postupak koji se po svojoj prirodi vodi isključivo pred sudom, a ne pred upravnim organom. Za vođenje jednog ovakvog postupka nadležan je isključivo privredni sud u okvirima svoje mesne nadležnosti. Treba naglasiti da je nadležnost isključivo na domaćim sudovima pa sa tim u vezi ni jedan inostrani sud ne može sprovesti postupak stečaja kao ni postupak reorganizacije nad subjektom kome je sedište u domaćoj zemlji. Najznačajniji normativni akt koji reguliše prirodu ove materije je Zakon o stečaju i Zakon o stečajnom postupku Republike Srbije. U Zakonu o stečaju, koji je počeo da se primenjuje 23.01.2010. godine, najznačajniju novinu predstavlja unapred pripremljeni plan reorganizacije. Plan reorganizacije usvojen i rešenjem stečajnog sudijske koji je potvrđen i ima snagu izvršne isprave i predstavlja novi ugovor za izmirenje potraživanja koja su u njemu navedena.

Ključne reči: *stečaj, reorganizacija, stečajni postupak, stečajni sudija*

Stečajni postupak je sudski, po svojoj prirodi, vodi se isključivo pred sudom, a ne pred upravnim organom (agencijom, komisijom...). Za vođenje stečajnog postupka, kao i postupka reorganizacije, kao načina okončanja stečajnog postupka, nadležan je privredni sud, na čijem području se nalazi sedište stečajnog dužnika. Inače, stečaj u odnosu na nadležnost deluje atraktivno. Atraktivnost nadležnosti nastupa kao jedno od dejstava stečaja danom pokretanja postupka. Radi se o potpunoj atraktivnosti nadležnosti. Stečajni sud postaje nadležan, kako za sporove koje pokrene stečajni upravnik (aktivne parnice), tako i

* Msr., AIK „Bačka Topola“, email: radomir@aikbt.rs

** Msr. email: jelena.mj.01@hotmail.com

za one u kojima je tužena stečajna masa (pasivne parnice).¹ Kada je reč o aktivnim parnicama, u pitanju su sporovi koje stečajni upravnik pokreće protiv trećih lica u vezi sa stečajem, tačnije sa unovčenjem i oblikovanjem stečajne mase i namirenjem poverilaca. To su npr. postupci pokrenuti protiv dužnika stečajnog dužnika. Pasivne parnice su one koje se vode od strane trećih lica (npr. poverilaca) protiv stečajne mase, a u cilju namirenja potraživanja.

Nijedan inostrani sud ne može sprovesti postupak stečaja, ni postupak reorganizacije, nad dužnikom kome je sedište, odnosno prebivalište u domaćoj zemlji. U pitanju je isključiva nadležnost domaćih sudova, koja se inače i definiše po tačno određenim činjenicama vezanim za stečajnog dužnika i njegovu imovinu. Odluke našeg suda, u ovim postupcima, odnose se na imovinu dužnika koja se nalazi i u našoj zemlji i u inostranstvu.

U slučaju da se predlog za pokretanje stečajnog postupka, predlog za pokretanje stečaja, može se podneti i unapred pripremljeni plan reorganizacije, što predstavlja najznačajniju novinu koju donosi Zakon o stečaju Srbije, podnese sudu koji nije nadležan, ovaj će se oglašiti nenadležnim i predlog proslediti odgovarajućem sudu. Pravila stečajnog postupka regulišu obavezu nenadležnog suda da predlog za pokretanje stečajnog postupka, stečaja, dostavi nadležnom sudu. Osim toga, ta pravila određuju da je sud, koji je nadležan za pokretanje stečajnog postupka, odnosno stečaja, isto tako nadležan i za navedene pravne sporove (aktivne i pasivne parnice) koji mogu nastati u vezi sa osporavanjem potraživanja stečajnih poverilaca, odnosno sa utvrđivanjem tih potraživanja u tabeli potraživanja. Pored toga, ovaj sud je nadležan i za pravne sporove pobijanja pravnih radnji dužnika, kao i za sporove koji mogu nastati u vezi dosuđivanja naknade u slučaju umanjenja imovine od strane organa ovlašćenog za zastupanje dužnika-pravnog lica, u slučaju skrivljenog postupanja stečajnog upravnika, ukoliko je imovina stečajne mase nedovoljna da bi se iz nje vratio predujam koji je uplaćen za troškove stečajnog postupka, zatim u slučaju prigovora podnesenih protiv dopuštenosti prinudnog izvršenja u stečajnom postupku, kao i u slučaju lične odgovornosti članova društva (dužnika) nad kojim je otvoren stečajni postupak.

Dakle, osnovna pravila koja definiše i ZSP i Zakon o stečaju, a koja se primenjuju kod nadležnosti za pokretanje stečajnog postupka, stečaja, postupka reorganizacije, jeste da se postupak pokreće pred sudom koji je nadležan po sedištu dužnika.²

U svakom slučaju, sud koji pokreće stečaj protiv dužnika, ili postupak reorganizacije nadležan je za obavljanje svih ostalih radnji u tom postupku.

¹ Član 7. ZSP.

² Član 8. ZSP.

To se, naročito, odnosi na radnje vezane za posledice stečaja. Što se tiče sukoba nadležnosti, odnosno situacije kada se dva ili više suda istovremeno oglašavaju nadležnim za pokretanje stečaja tada se, osim merila nadležnosti, moraju primeniti i opšta pravila građanskog prava uz primenu doktrine prioriteta, koja je uostalom i pravilo kod problema sukoba nadležnosti. Naime, stvarnu nadležnost određuje zakonodavstvo o sudskoj nadležnosti, a kriterijum za mesnu nadležnost je sedište dužnika.

Ovlašćeni predlagrač dostavlja stečajnom sudiji nacrt plana reorganizacije, koji on odobrava. Dalji postupak reorganizacije se može nastaviti samo po uredno sačinjenom i od strane stečajnog sudije odobrenom nacrtu plana reorganizacije. Ako utvrdi da plan reorganizacije nije uredan ili dozvoljen, stečajni sudija ga odbacuje.

Nakon što je plan reorganizacije podnesen stečajnom sudiji, on ispituje njegovu dozvoljenost. Svrha ispitivanja dozvoljenosti plana reorganizacije jeste da se iz postupka uklone oni planovi reorganizacije koji su nezakoniti odnosno, za koje ne postoji mogućnost da ih poverioci prihvate, a radi onemogućavanja odugovlačenja stečajnog postupka i zloupotrebe instituta plana reorganizacije. Pri tome u Zakonu o stečajnom postupku nisu izričito navedene pretpostavke pod kojima stečajni sudija može i mora odbaciti jedan konkretan plan reorganizacije. Za odbacivanje nije potreban predlog nekog lica, već to stečajni sudija mora učiniti po službenoj dužnosti.

Tako će stečajni sudija odbaciti plan reorganizacije, ako nisu poštovana pravila o ovlašćenom predlagraču i o sadržaju plana, ako podnosilac plana taj nedostatak ne može otkloniti ili ga ne otkloni unutar primerenog roka koji mu je sudija odredio (ZPP, čl. 103). Primera radi to će biti slučaj, ako je stečajni plan podneo izlučni poverilac, neko treće lice, različni poverioci koji nemaju 30% obezbeđenih potraživanja, neobezbeđeni (stečajni) poverioci koji nemaju 30% ukupno utvrđenih potraživanja prema stečajnom dužniku ili vlasnici ili osnivači stečajnog dužnika koji ne poseduju više od 30% vrednosti osnovnog kapitala stečajnog dužnika, ili ako plan nema sve delove koje treba da ima, ili su povređena pravila o razvrstavanju poverilaca u pojedine klase, ili je predviđena promena u pravnom položaju pojedinih učesnika plana protivzakonita i slično.

Isto tako, stečajni sudija će odbaciti plan reorganizacije, ako očigledno nema izgleda da plan koji je dužnik podneo poverioci prihvate ili da ga stečajni sudija potvrdi. Ovde se u prvom redu misli na situaciju u kojoj stečajni dužnik podnosi plan koji bi mu trebao omogućiti nastavak poslovanja, a kvalifikovana većina stečajnih poverilaca se na prvom poverilačkom ročištu izjasnila protiv nastavka poslova, kojeg bi vodio stečajni dužnik. Neizglednost prihvatanja odnosno potvrde plana reorganizacije mora biti očita, što drugim rečima znači gotovo izvesna. To

znači da u svim onim slučajevima u kojima stečajni sudija nije siguran, da li plan reorganizacije ima izgleda da bude prihvaćen odnosno potvrđen, on ne bi smeo plan odbaciti, jer bi time povredio načelo poverilačke autonomije.

Stečajni sudija će odbaciti stečajni plan kao neblagovremen ukoliko je isti podnet nakon isteka roka od 90 dana od dana pokretanja stečajnog postupka, odnosno od datuma kada je rešenje o usvajanju predloga za pokretanje stečajnog postupka istaknuto na oglasnoj tabli suda. Plan reorganizacije stečajni sudija će odbaciti kao neblagovremen i kada je stečajni sudija prethodni rok od 90 dana produžio najviše za 30 dana, a predlagač isti podnese nakon isteka tog roka.

Protiv rešenja kojim se plan odbacuje predlagač ima pravo na žalbu. Žalba se podnosi Privrednom apelacionom sudu u roku od 8 dana od dana dostavljanja rešenja predlagaču.

Ako stečajni sudija nađe da je plan reorganizacije uredan, dozvoljen i blagovremen, dakle da ne postoji nijedna od pretpostavki zbog koje bi se plan morao odbaciti, neće donositi posebno rešenje o tome, već će nastaviti postupak zakazivanjem ročišta za razmatranje o planu reorganizacije, odnosno njegovim dostavljanjem ili činjenjem dostupnim stečajnom upravniku, stečajnom dužniku, svim poznatim poveriocima i svim vlasnicima najkasnije 10 dana pre održavanja ročišta. Ročište se zakazuje u roku od 20 dana od dana podnošenja odobrenog nacrtu plana. Stečajni sudija je dužan i da o datumu održavanja ročišta i glasanju o predloženom planu reorganizacije izda obaveštenje u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Plan reorganizacije se smatra usvojenim ako ga na propisani način prihvate sve klase, pod uslovom da ne sadrži protivzakonite odredbe.

Zakonodavac je indirektno odredio da je stečajni sudija organ stečajnog postupka, organ suda koji donosi odluku o usvajanju plana reorganizacije. Naime, iz samog stečajnog zakona očigledno proizilazi da stečajni sudija donosi rešenje o usvajanju plana reorganizacije.

Iz samog Zakona o stečajnom postupku proizilazi da stečajni sudija po službenoj dužnosti ispituje da li su plan reorganizacije na propisani način prihvatile sve klase stečajnih poverilaca i da li je plan reorganizacije koji su stečajni poverioci usvojili u skladu sa odredbama Zakona o stečajnom postupku. Ako stečajni sudija utvrdi da su pri izradi stečajnog plana, pri prihvatanju stečajnog plana od strane stečajnih poverilaca bitno povređene odredbe Zakona o stečajnom postupku, tada stečajni sudija mora uskratiti potvrdu plana reorganizacije, odnosno mora doneti odgovarajuću odluku, kojom će odbiti da usvoji (potvrdi) izglasani plan reorganizacije.

Nadalje, stečajni sudija je dužan da ispita, da li je prihvatanje plana reorganizacije postignuto na nedopušten način, odnosno stavljanjem u povoljniji

položaj pojedinih poverilaca. Misli se na način koji bi bio protivan načelu savesnosti i poštenja, protivan dobroj veri, kao što je na primer kupovina glasova, skrivanje imovine, priznavanje izlučnih potraživanja. Ako stečajni sudija utvrdi da je usled toga došlo do prihvata plana reorganizacije.

Prilikom ispitivanja prihvata plana koji su podneli poverioci, stečajni sudija mora da ako je dužnik prigovorio planu najkasnije na ročištu za glasanje pismeno ili usmeno na zapisnik ispita, da li je dužnik stavljen u teži položaj od onoga u kojem bi bio da plana nema, te da li neki od poverilaca dobija ekonomsku korist koja prelazi pun iznos njegove tražbine. Ako utvrdi da to nije slučaj, stečajni sudija će prigovor dužnika zanemariti. Isto pravilo važi i kada na plan reorganizacije prigovaraju akcionari, udeličari ili nosioci drugih osnivačkih prava privrednog društva koje je stečajni dužnik.

Stečajni sudija donosi rešenje o usvajanju plana organizacije ili rešenje kojim odbija usvajanje plana reorganizacije. Ako usvoji plan stečajni sudija će stečajnim poveriocima koji su prijavili svoje potraživanje i razlučnim poveriocima, upućujući ih na odluku o usvajanju plana, dostaviti kopiju nacрта plana reorganizacije, ili sumarni prikaz njegovog bitnog sadržaja. Protiv rešenja kojim se plan reorganizacije usvaja ili kojim se odbija usvajanje plana stečajni poverioci, dužnik odnosno stečajni upravnik, kao i razlučni poverioci i osnivači stečajnog dužnika imaju pravo na žalbu, koja se podnosi u roku od 8 dana od dana dostavljanja Privrednom apelacionom sudu Srbije u Beogradu. Ako odbije da usvoji plan reorganizacije zbog toga što predlagač plana reorganizacije nije dobio potreban broj glasova ili što podneti plan reorganizacije ne ispunjava uslove za usvajanje iz drugih razloga ili uopšte nije u skladu sa Zakonom o stečajnom postupku, stečajni sudija može, a ne mora, odobriti predlagaču plana reorganizacije rok od 30 dana da podnese izmenjeni plan reorganizacije i zakaže ročište u skladu sa ovim zakonom. Ako se ne usvoji ni izmenjeni plan reorganizacije, nad stečajnim dužnikom se sprovodi bankrotstvo.

U Zakonu o stečaju, koji je počeo da se primenjuje 23.01.2010. godine, najznačajniju novinu predstavlja unapred pripremljeni plan reorganizacije. Plan reorganizacije usvojen i rešenjem stečajnog sudije, potvrđen ima snagu izvršne isprave i predstavlja novi ugovor za izmirenje potraživanja koja su u njemu navedena.³ Za usvajanje plana reorganizacije potrebno je da isti prihvate sve klase i da je tako prihvaćen plan reorganizacije u skladu sa Zakonom o stečaju. Zakonitost usvojenog plana potvrđuje stečajni sudija po službenoj dužnosti.⁴

³ Vidi odredbu člana 167, stav 1, Zakona o stečaju.

⁴ Vidi odredbu člana 166, stav 1, Ibid.

ZAKLJUČAK

Stečajni postupak je sudski postupak koji se po svojoj prirodi vodi isključivo pred sudom. Za vođenje jednog ovakvog postupka nadležan je isključivo privredni sud u okvirima svoje mesne nadležnosti. Nadležnost je isključivo na domaćim sudovima pa ni jedan inostrani sud ne može sprovoditi postupak stečaja kao ni postupak reorganizacije nad subjektom kome je sedište u domaćoj zemlji.

Najznačajni normativni akti koji regulišu prirodu ove materije jesu Zakon o stečaju i Zakon o stečajnom postupku Republike Srbije. U Zakonu o stečaju, koji je počeo da se primenjuje 23.01.2010. godine, najznačajniju novinu predstavlja unapred pripremljeni plan reorganizacije. Plan reorganizacije usvojen rešenjem stečajnog sudijske, potvrđen ima snagu izvršne isprave i predstavlja novi ugovor za izmirenje potraživanja koja su u njemu navedena.

Ovlašćeni predlagač dostavlja stečajnom sudiji nacrt plana reorganizacije, koji on odobrava. Dalji postupak reorganizacije se može nastaviti samo po uredno sačinjenom i od strane stečajnog sudijske odobrenom nacrtu plana reorganizacije.

Radomir Kljakić, LL.M

AIK "Bačka Topola",

Jelena Kukrić, LL.M

THE ROLE OF THE BANKRUPTCY COURT IN THE REORGANIZATION PROCESS

A b s t r a c t

THE bankruptcy proceedings is a judicial process which can, by its nature, be exclusively in a jurisdiction of the court and not in the administrative jurisdiction. For conducting such a proceedings, the legal authority has only been given to the commercial court within its territorial jurisdiction. It should be emphasized that the legal authority is exclusively given to domestic courts and regarding to this fact, none foreign court can conduct

either the bankruptcy proceedings or the reorganization proceedings over the subject being situated in a domestic country. The most important normative acts regulating the nature of this matter are the Bankruptcy Law and Bankruptcy proceedings Law of Republic of Serbia. The Bankruptcy Law began to be applied on 23rd January 2010. The most important innovation of this law represents a previously prepared plan of reorganization. The reorganization plan being adopted and approved by a bankruptcy judge has the enforcement power and it also represents a new contract for the settlement of the claims referred to therein.

Keywords: *bankruptcy, reorganization, bankruptcy proceedings, bankruptcy judge*

Literatura

1. Zakon o stečaju Republike Srbije, *Sl. glasnik RS*, br. 104/09, 99/11 - dr. zakon, 71/12 - odluka US i 83/14
2. Zakon o stečajnom postupku Republike Srbije, *Sl. glasnik RS*, br. 84/04 i 85/05 - dr. zakon